

DOI: <https://doi.org/10.32782/PPSS.2023.1.61>

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ ЯК ОСЕРЕДКИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ПРОТИДІЇ ДЕЗІНФОРМАЦІЇ

Тарас Йосипович КОПЕСТИНСЬКИЙ,

*віце-президент Тернопільської
Торгово-промислової палати,
аспірант кафедри менеджменту, публічного
управління та персоналу Західноукраїнського
національного університету
<https://orcid.org/0009-0003-0672-9986>*

TERRITORIAL COMMUNITIES AS CENTERS OF INFORMATION AND COMMUNICATION COMBAT DISINFORMATION

The report concerns the role of territorial communities that have the potential to become important partners in countering disinformation in wartime. It has been claimed that their contribution to creating information security and preserving the truth of information is invaluable. The involvement of citizens and public organizations in this process is key to strengthening social stability and defending informational values in wartime conditions. It has been concluded that territorial communities play an important role in countering disinformation and strengthening information security.

У сучасних умовах інформаційного суспільства, за яких інформація є однією з основних рушійних сил розвитку та впливу, боротьба з дезінформацією та збереження правдивості інформації стають надзвичайно важливими завданнями. Умови війни часто підсилюють цю проблему, оскільки дезінформація може бути однією з ключових форм зброї у гібридних конфліктах. В цьому контексті, територіальні громади відіграють важливу роль у протидії дезінформації та зміцненні інформаційної безпеки.

Дезінформація або поширення неправдивої інформації є однією з основних загроз інформаційній безпеці в умовах війни. Вороги можуть активно використовувати дезінформацію для створення хаосу та нерозбірливості в інформаційному просторі, підриву довіри до влади та загострення соціальних конфліктів. Фейкові новини, які часто супроводжуються надійними інформаційними джерелами та фотографіями, можуть легко поширюватися через соціальні мережі та інші засоби масової комунікації. Інформаційні атаки включають в себе різні форми кібератак та дій для зміни інформаційного простору. Вони можуть містити в собі хакерські атаки на інформаційні системи, внесення змін до вебсайтів, блокування доступу до інформації та інші дії, спрямовані на дезорганізацію та зміну інформаційного середовища.

Психологічна війна передбачає використання інформаційних та психологічних методів для впливу на свідомість та психологію громадян. Це може створювати страх, недовіру або надію, а також маніпуляції через інформацію, що надається відомими джерелами.

В умовах війни та гібридних конфліктів інформаційні атаки й дезінформація можуть бути спрямовані на збільшення напруги між різними етнічними

або релігійними групами. Це небезпечний інструмент впливу, оскільки він може викликати конфлікти, а навіть ескалацію насильства, і сприяти сепарації суспільства. Дезінформація та інформаційні атаки можуть бути спрямовані на піддрив інклюзивності та міжетнічної гармонії в територіальних громадах, інформаційні атаки можуть створювати страх серед різних етнічних або релігійних груп шляхом поширення маніпулюючої інформації щодо можливо-го насильства або репресій. Створення атмосфери страху може призвести до роздрібнення суспільства та погіршення міжетнічних відносин. Розповсюдження відомостей про загострення міжетнічних конфліктів або інсинуації про наміри чи дії інших етнічних груп можуть підштовхнути до міжетнічних протистоянь. Саме це простежувалося у засобах масової інформації агресора на початку війни, коли активно поширювалася інформація про начебто репресивні настрої українців щодо їх російськомовних співгромадян на території Західної України. У зв'язку з цим, протидія інформаційним атакам та дезінформації в умовах війни стає важливою частиною забезпечення інформаційної безпеки та збереження соціальної стабільності. Територіальні громади можуть відігравати важливу роль у цьому процесі, надаючи правдиву інформацію, підтримуючи міжетнічну гармонію та співпрацюючи з іншими громадськими організаціями та владними структурами для ефективно протидії інформаційним загрозам.

Територіальні громади є основними одиницями місцевого самоврядування в багатьох країнах. Вони об'єднують мешканців певної території з метою розв'язання спільних питань та забезпечення розвитку свого регіону. Територіальні громади відзначаються високою ступенем залученості громадян до процесів прийняття рішень та реалізації проєктів на місцевому рівні. Прояви гібридних війн створюють складні виклики для інформаційної безпеки. Дезінформація, фейки, та інформаційні атаки можуть стати інструментами впливу на суспільство, включаючи піддрив довіри до державних інституцій та розпалювання міжетнічних конфліктів [2]. Поширення дезінформації може бути стратегічним засобом військових конфліктів та гібридних війн.

Територіальні громади володіють глибоким знанням про свій регіон та користуються довірою його мешканців. Вони можуть бути важливими джерелами правдивої інформації та контролю над інформаційним простором на своїй території. Територіальні громади можуть створювати власні інформаційні платформи, які мають на меті поширювати перевірену інформацію для відкритого обговорення суспільних питань.

Сучасні територіальні громади активно взаємодіють з громадськими організаціями, ЗМІ та владними структурами з метою протидії дезінформації. Наприклад, деякі громади створюють інформаційні центри для збору та аналізу інформації, які використовуються для розповсюдження правдивих новин та виявлення фейків. Інші громади проводять навчання для мешканців щодо розпізнавання дезінформації та критичного мислення. Зокрема, у липні 2023 року запрацювала "Школа протидії дезінформації", яку створив Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки спільно з Міністерством культури та інформаційної політики України. Фінансову допомогу надало посольство Королівства Швеції в Україні. Співорганізатором заходу став Центр демок-

ратії та верховенства права. У першому тренінгу взяли участь понад 100 державних службовців [5].

Для успішної реалізації ініціатив територіальних громад у сфері протидії дезінформації є важливою підтримка з боку уряду та громадських організацій. Уряд може надавати фінансову підтримку та створювати правову базу для розвитку інформаційних ініціатив громад. Громадські організації можуть забезпечувати навчання та ресурси для реалізації проєктів та відповідних ініціатив.

Загалом, територіальні громади мають потенціал стати важливими партнерами у протидії дезінформації в умовах війни. Їх внесок у створення інформаційної безпеки та збереження правдивості інформації неоціненний. Залучення громадян та громадських організацій у цей процес є ключовим для зміцнення суспільної стійкості та відстоювання інформаційних цінностей в умовах війни.

Список використаних джерел:

1. Brown, L. Building Resilience to Disinformation: The Role of Local Governance. *International Journal of Communication*, 2019, 13, 2445-2462.
2. Johnson, M. The Information War: How Local Communities Can Fight Disinformation. *Public Policy Journal*, 2020, 35(2), 123-136.
3. Smith, J. The Role of Local Communities in Countering Disinformation. *Journal of Information Warfare*, 2021, 20(4), 55-68.
4. White, A. Strengthening Information Security in Local Communities: Best Practices and Case Studies. *Local Government Review*, 2018, 42(3), 211-226.
5. В Україні запрацювала "Школа протидії дезінформації". URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3534209-v-ukraini-zapracuvala-skola-protidii-dezinformacii-dla-derzsluzbovciv.html> (дата звернення: 21.11.2023).
6. Герасименко О. В., Семен І. В. Комунікації та інформаційний простір в управлінні та розвитку територіальної громади. *Молодий вчений*, 2019, No 11 (75). С. 800-803.